

Юрків Руслан Русланович

доктор філософії,

доцент кафедри економіки та публічного управління,

Львівський національний університет імені Івана Франка

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-498-9-32>

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ РЕГУЛЮВАННІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Забезпечення ефективного функціонування фінансово-економічної системи України як у воєнний, так і у повоєнний періоди потребує досягнення тривалого економічного зростання, яке, своєю чергою, є неможливим без підвищення інвестиційної активності суб'єктів підприємництва [1]. Таке підвищення є, загалом, складним завданням, оскільки у багатьох вітчизняних підприємств не вистачає належних обсягів фінансових ресурсів [2]. За таких умов зростає роль публічного управління стосовно формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності бізнес-структур [3]. До напрямів цього управління варто віднести підтримку інституційного регулювання процесів формування фінансових можливостей компаній щодо провадження ними своєї інвестиційної діяльності.

В Україні проблеми такого регулювання є особливо актуальними з огляду на деструктивні чинники формування й реалізації фінансового потенціалу бізнес-структур власне у частині його спрямування на інвестиційні цілі. Упродовж років незалежності органами державної влади й управління ухвалювалась значна кількість нормативних документів, якими було затверджено програми та стратегії, спрямовані на підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємств. Втім більшість з них не вдалося реалізувати, що і зумовило спад інноваційної активності

у бізнес-секторі через дефіцит інвестицій у високі технології й проривні рішення. Це зумовлює необхідність активізації наукових пошуків в частині нагромадження й реалізації фінансового потенціалу бізнес-структур.

При цьому варто враховувати ту обставину, що інституційні основи формування й реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності складають формальні та неформальні інститути. З-поміж формальних інститутів в Україні будемо виділяти: законодавство України та нормативно-правова база в цілому у цій сфері; інститути регулювання, тобто органи державної влади і управління, які тою чи іншою мірою впливають на інвестиційні процеси та їхнє фінансове забезпечення.

Потрібно зазначити, що у контексті створення й роботи формальних інститутів (інститутів регулювання, що діяли та діють зараз, як підпорядкованих профільним міністерствам, так і самостійних, а також нормативно-правової бази) було допущено низку прорахунків, до яких належать:

- неузгодженість й неналежний рівень нормативно-правової бази, що певною мірою підривало правовий фундамент функціонування усієї системи та порушувало її цілісність, а відтак, обмежувало дієвість;
- формальний характер створення та функціонування інститутів регулювання у зв'язку із нечіткістю функцій та завдань, що знижувало ефективність;
- дисбаланси у використанні інструментів організації роботи та обмеженість повноважень органів регулювання;
- відсутність єдиної стратегічної візії напрямів вирішення проблем стимулювання формування фінансового потенціалу й інвестиційної активності бізнесу.

Свою чергою, неформальними інститутами, які мають суттєвий вплив на процес реалізації фінансового потенціалу суб'єктів підприємництва в Україні, є: рівень сприйняття й підтримки інновацій та інвестицій як основи розвитку підприємницьких ініціатив та вирішення поточних проблем й покращення якості

послуг серед громадян і бізнесу; цифрова культура, психологія, інноваційне мислення; досвід, традиції організації інвестиційної діяльності; можливості поширення інформації у суспільстві та рівень його інтегрованості у використання інновацій; готовність до цифровізації продуктів і послуг, а також до вкладення інвестицій на основі диверсифікації та з використанням нових можливостей цифровізованого фінансового простору.

Міністерством цифрової трансформації України було реалізовано й сьогодні реалізуються ініціативи, орієнтовані на формування цифрової грамотності та розвиток цифрових компетентностей, що необхідно для бізнесу у нинішніх реаліях. Тому підходи до удосконалення інституційних основ в частині інтенсифікації використання регулюючого потенціалу неформальних інститутів повинні передбачати наступне:

- формування суспільної думки щодо безальтернативності побудови в Україні інноваційної моделі розвитку, позитивного іміджу інвесторів та інновацій серед громадян і бізнесу, зокрема, якщо йдеться про зовнішні інвестиції та іноземний капітал, який може стати вагомим джерелом формування фінансового потенціалу;
- інтеграція регіонів й їхнього інноваційного потенціалу у єдину інноваційну систему з національною самобутністю й чіткою визначеністю пріоритетів розвитку;
- проведення заходів з популяризації наукової та винахідницької діяльності серед молоді, виховання творчого мислення та позитивного ставлення до інвестицій;
- сприяння поширенню інформації у суспільстві щодо використання інновацій, появи найсучасніших розробок тощо;
- удосконалення нормативно-правової бази у напрямі регламентації механізмів впливу на неформальні інститути, зокрема в епоху цифровізації економіки та суспільства;
- врахування проблем впливу інноваційної та інвестиційної культури, інноваційного мислення громадян, цифрової грамотності, ділових навичок на успішність реалізації фінансового потенціалу

бізнесу у напрямі інвестицій в пріоритетні заходи для конкретної фірми;

– адаптація специфіки культури, психології й традицій бізнесу задля одержання певних конкурентних переваг України у процесі імплементації Угоди про асоціацію із ЄС.

Водночас важливо акцентувати особливу увагу на аспектах цифровізації бізнесу, а також на нових трендах формування фінансового потенціалу інвестування у суб'єктів підприємництва в умовах діджиталізованої економіки та суспільства. При цьому зазначене має відношення як до формальних (адже органи державної влади мають стимулювати цифровізаційні процеси й модернізувати нормативно-правову базу), так і до неформальних інститутів (цифрова культура, нова бізнес-ментальність тощо).

Цифрова економіка й діджиталізація фінансових сервісів відкривають нові можливості для бізнесу в частині розширення джерел формування фінансового потенціалу за рахунок кредитування онлайн, краудфандингу, краудлендингу, краудінвестингу, здешевлення ресурсів, залучення інвесторів у межах стартапів тощо. Зокрема, стартапами, які створюються суб'єктами бізнесу, вони мають змогу продемонструвати власний потенціал на різних платформах акселерації та інкубації, що раніше було неможливо. Водночас потрібно розуміти, що для України ці тренди є відносно новими, відтак зростає роль інституційної підтримки державою як в частині прямих, так і непрямих стимулів, а також в контексті формування в країні цифрової культури.

Отже, інституційне регулювання має важливе значення для перебігу процесів формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. При цьому у зазначеному регулюванні може та повинно відігравати суттєву роль публічне управління.

Література:

1. Дропа Я., Петик М. Про особливості мобілізації фінансових ресурсів аграрними підприємствами України. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2020. Вип. 59. С. 152–162.

2. Ванькович Д., Кульчицький М. Стратегічні орієнтири фінансового забезпечення розвитку малого інноваційного підприємництва в Україні. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 3 (60). С. 53–64.

3. Ємельянов О. Ю., Петрушка Т. О. Роль держави у подоланні бар'єрів на шляху до реалізації заходів з енергозбереження на підприємствах. *Економіка та держава*. 2020. № 10. С. 24–29.